

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU
CLIMAT

du

MARDI 29 NOVEMBRE 2022

Après-midi

COMMISSIE VOOR ENERGIE,
LEEFMILIEU EN KLIMAAT

van

DINSDAG 29 NOVEMBER 2022

Namiddag

L'échange de vues et le développement des questions commencent à 15 h 20. La réunion est présidée par Mme Séverine de Laveleye.

De gedachtewisseling en de behandeling van de vragen vangen aan om 15.20 uur. De vergadering wordt voorgezeten door mevrouw Séverine de Laveleye.

01 Gedachtewisseling over de Raad van EU-ministers van Energie van 24 november 2022 en toegevoegde vraag van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het gasplafond" (55032135C)

01 Échange de vues sur le Conseil des ministres de l'Énergie de l'UE du 24 novembre 2022 et question jointe de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le plafonnement du prix du gaz" (55032135C)

01.01 Minister **Tinne Van der Straeten**: Collega's, afgelopen donderdag was er een bijeenkomst van de Energieraad. Ik zal mijn verhaal echter met het resultaat van vorige energieraden beginnen.

Een aantal landen was op de Energieraad van september of oktober vragende partij om iets te doen aan de hoge gasprijzen. Op initiatief van België en Italië werd in de conclusies van die bijeenkomst opgenomen dat de Europese Commissie een mandaat zou krijgen om een regeling met een prijsplafond uit te werken. Daarmee werd een eerste stap gezet.

Wij hebben die positie in de weken daarna gestabiliseerd. Daarop is er een coalitie van 15 landen ontstaan. Nadien heeft de Europese Raad van regeringsleiders en staatshoofden op 21 oktober bevestigd dat de Europese Commissie maatregelen en voorstellen op tafel moet leggen met betrekking tot onder andere vergunningsprocedures, solidariteit en prijsplafonds en -corridors. Dat was een heel belangrijk element voor de Energieraad die afgelopen donderdag bijeenkwam. Tijdens de volgende bijeenkomst van de Raad is daarop verder gewerkt. Toen hebben de verschillende landen aan Europa duidelijk gezegd dat ze tegelijk initiatieven rond solidariteit en samenaankoop en teksten over het prijsplafond verwachten. Enkele dagen voordien was er een tekst rondgedeeld waarin een en ander was uitgewerkt en waarin de behandeling van het eventuele prijsplafond door de Europese Commissie naar later werd verwezen. Samen met 15 landen hebben we duidelijk gemaakt dat dat niet genoeg was en dat we ons pas konden uitspreken als het hele pakket bekend was.

Dat brengt mij tot de bijeenkomst van de Energieraad van afgelopen donderdag. De Commissie had ons goed gehoord en heeft enkele dagen voor die bijeenkomst een tekst op tafel gelegd met een concrete uitwerking van het prijsplafond voor gas.

U hebt de reacties gelezen van mijn Spaanse collega, Teresa Ribera, die dat toen heeft afgedaan als een grap. De tekst die de Europese Commissie voorlegde, zou namelijk hebben betekend dat er zelfs bij hoge prijzen, zoals die in augustus, geen ingreep zou gebeuren.

Afgelopen donderdag lagen er tijdens de Energieraad twee teksten ter stemming op tafel en een tekst ter bespreking. De ene tekst die ter stemming lag, ging over *fast permitting*, dus over de versnelling van de vergunningsprocedures, met name wat hernieuwbare energie betreft. De andere ging over solidariteit. Die had voornamelijk te maken met de samenaankoop en het prijsplafond voor gas. Over die teksten werd reeds lang en breed onderhandeld. Ze zijn dus in principe gestabiliseerd. Daarover moet niet verder onderhandeld

worden.

Er lag tevens een concreet voorstel van de Europese Commissie ter bespreking. Bij de eerste bespreking ervan merkten onder andere Spanje, Griekenland, Italië en België en nog heel wat andere landen van een groep van 15 op dat het voorstel ontoereikend was.

Daarnaast maken we ook werk van de conclusies van de Europese top, die een opdracht inhielden aan de Commissie om met voorstellen te komen over de verschillende aspecten waarin een evenwicht was gevonden, met name in verband met de positie van Duitsland. Daarbij is het belangrijk dat dat evenwicht bewaard blijft.

De uitkomst van de Energieraad van afgelopen donderdag was dus dat terwijl de teksten over de vergunningsprocedures en de solidariteit gestabiliseerd zijn en dus on hold gezet worden aangezien ze klaar zijn, we op 13 december weer bijeenkomen voor de bespreking van een herwerkt voorstel over het prijsplafond voor gas. Op dat aspect wordt dus nu voortgewerkt, zodat we tot politieke overeenstemming kunnen komen tijdens de Raad van ministers van 13 december. Het is de bedoeling om dat voorstel voor te leggen aan de Europese Raad, die enkele dagen later bijeenkomt. Dat is ook de reden waarom de voorzitter, de Tsjechische minister, besloten heeft om de Energieraad opnieuw samen te roepen op 13 december. De uitkomst daarvan kan dan bezorgd worden aan de Raad van regeringsleiders en staatshoofden. Als het goed is, is het goed, maar als we er niet uit raken, zal hij de knoop doorhakken.

Ik geef een aantal reflecties bij de tekst van de Commissie zoals die voorlag, mee. België was in feite altijd voorstander van een dynamisch element in het prijsplafond, omdat natuurlijke gassen, met in de eerste plaats lng, deel uitmaken van een wereldwijde markt en omdat onze grote concurrent op die markt natuurlijk Azië is. In de regeling rond het prijsplafond, het *market correction mechanism* zoals het nu heet, moeten we dus dynamische elementen inbouwen.

Op dit moment is er verder overleg tussen de verschillende landen van de groep van 15. Er worden ook gesprekken gevoerd met de landen die niet tot de 15 behoren. Het is nu echt belangrijk dat de verschillende groepen loskomen van hun posities en een werkbare oplossing overeenkomen, die de hele Europese economie nodig heeft. Zo kunnen we de sterke volatiliteit van vandaag voortaan vermijden.

Ik kan vooralsnog geen inschatting maken van de mogelijke evolutie van de situatie. Ik merk en hoor ook van mijn collega-ministers dat er al vele maanden lang bijna de klok rond wordt gewerkt. De Tsjechische voorzitter zei op de slotbespreking dat het een zeer belangrijk onderwerp is, dat tegelijkertijd politiek zeer gevoelig ligt. Een land als Duitsland is onder andere bezorgd over de bevoorrading. Ik denk dat zij het bevoorradingprobleem overschatten. De problemen die er zijn, worden veroorzaakt door congesties. Die congesties worden weggewerkt. Duitsland heeft zelf op het moment al bijkomende lng-capaciteit online, met de *floating LNG terminal*.

Wij hebben in ons land al een investeringsbeslissing over Desteldonk-Opwijk genomen, waarover de heer Wollants mij al twee keer heeft ondervraagd. De vergunningsaanvragen zijn ingediend en in februari zouden we daarover resultaten kunnen verwachten. In principe zullen we de verhoging van de exitcapaciteit dus ook in orde hebben tegen de komende winter. De congestieproblemen worden dus grotendeels weggewerkt. Dat gebeurt in combinatie met een aankoopplatform met een betere regeling inzake *storage*.

We mogen de problemen dus ook niet overroepen en vooral moet onze consumptie blijven dalen, een punt dat Duitsland steeds opnieuw maakt en dat ik voor 100 % onderschrijf. Vandaag noteren we wat dat betreft een dalende trend: voor België betreft het, even uit het hoofd, ongeveer min 14,2 % vergeleken met vorig jaar, al naargelang de gebruikte referenties. Er is dus een sterke daling in de industrie en bij de gezinnen, ook al draaien onze gascentrales op volle toeren. Dat komt door de grote vraag naar elektriciteit vanuit Frankrijk, omdat de elektriciteitscentrales daar niet beschikbaar zijn.

We zijn er dus nog niet. De komende twee weken zijn cruciaal. Eerst komt er de vergadering van de ministers van Energie en vervolgens de vergadering van de staats- en regeringsleiders.

01.02 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, de grote vraag is waar we uiteindelijk zullen landen. Ik begrijp dat u die vraag vooralsnog niet kunt beantwoorden en dat het antwoord verband houdt met het traject dat nog gelopen wordt. Ik vrees er wel voor dat de uitkomst van dat traject geen soelaas zal bieden om de factuur van onze gezinnen drastisch te verlagen. U zei ooit dat een prijsplafond voor gas 770 euro per gezin

oplevert. Ik zie niet onmiddellijk hoe dat zal gebeuren. Alleszins zal de methodiek die nu voorligt, met een plafonnering op 275 euro in geval van hoge prijzen gedurende 10 dagen en een verschil van 58 euro, 0 euro opleveren.

Zult u erin slagen het plafond wat naar beneden te halen? Misschien, maar dan is het nog maar de vraag hoe het verder zal gaan met de prijzen op de markt en wat we daaraan zullen hebben. Anderzijds zijn er daardoor ondertussen verschillende teksten aan elkaar gekoppeld geraakt. Het zou weleens kunnen dat daar een aantal teksten bij zitten die mogelijk, naar het effect toe, een groter belang hebben dan wat u vandaag ziet. Het is de vraag in welke richting dat evolueert.

Ik kijk ook uit naar de manier waarop de discussie over het olieplafond zich zal ontfouwen. Op 5 december gaat de volgende sanctiereeks voor Rusland in, waaraan uiteraard nog moet worden gekoppeld of er een prijsplafond komt voor Russische olie.

Het is mij vandaag minder duidelijk of die discussie nog iets zal opleveren. Ook op dat punt lopen de ideeën immers ver uit elkaar. We mogen ons vandaag bovendien niet verschuilen achter de vaststelling dat er minder gas wordt verbruikt, al was het maar omdat een heel groot deel daarvan temperatuursgebonden is. Als men kijkt naar de graaddagen van 2022 in vergelijking met dezelfde periode in 2021, noteren we al 21 % lager. Als dat nog gecompenseerd wordt in de winter, dan zal dat niet liggen aan een ander gebruik of aan een andere instelling om te kijken naar het gasverbruik, maar veel meer aan het feit dat we op dit moment gewoonweg een veel kleinere verwarmingsnood hebben. Ik kijk er dus naar uit in welke richting een en ander zal evolueren.

Bevoorradingszekerheid zal volgens mij nog altijd een belangrijk aspect blijven. Het is moeilijk om alle effecten samen te analyseren, want de verlaagde vraag en dus het effect op lng wordt deels veroorzaakt door het feit dat China nog altijd in covidtijden zit. Telkens opnieuw wordt herhaald dat er in China daardoor minder vraag is naar energie. Op het moment dat het land door die fase zal zijn geraakt – en dat kan de komende winter nog gebeuren –, tja, dan zou de markt voor lng er weleens heel anders kunnen uitzien. Dan vrees ik dat we mogelijk wel in de problemen komen. Er zijn door de talrijke variabelen heel veel als en in het verhaal.

Ik ben dus minder optimistisch over de bevoorradingszekerheid. Volgens mij blijft namelijk de capaciteit van de lng-tankers een van de bottlenecks. Daarvoor is ook al meermaals gewaarschuwd. Dat kan niet opgelost worden met onder andere drijvende lng-terminals, noch met een leiding tussen Desteldonk en Opwijk.

We wachten alvast af wat er de komende tijd uit de bus komt. Het lijkt me wel logisch dat we ons voorbereiden op een heel aantal zaken. Ik vrees ook dat u het heil overschat dat u in het algemeen verwacht van een gasprijsplafond, maar daarover kunnen we van mening verschillen.

01.03 Samuel Cogolati (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie pour votre énième intervention sur le fameux plafonnement du prix du gaz au niveau européen. On sait qu'il s'agit de votre combat. On sait aussi que vous êtes à l'origine de cette coalition de pays européens volontaires qui demandent, depuis des mois, ce *price cap*, à la Commission européenne.

Pour nous, écologistes – dont ma collègue Kim Buyst –, les 275 euros qui sont proposés ne sont, en quelque sorte, qu'une blague. Ce montant est beaucoup trop élevé. Il ne s'agit donc pas d'un vrai *price cap*. Il importe d'avoir un *price cap* significatif ayant un véritable impact sur les prix au niveau européen. C'est évidemment en ce sens que va notre demande. Nous vous encourageons de tout cœur à aller dans cette direction. Nous savons que le combat sera encore long et difficile. Mais il est important de faire diminuer la pression sur les prix du gaz pour les familles belges qui rament véritablement aujourd'hui.

01.04 Daniel Senesael (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour votre présentation.

Parmi les mesures décidées, le jeudi 24 novembre, ne figure pas le plafonnement du prix du gaz sur le marché européen. En revanche, des initiatives ont été prises en matière de sécurité d'approvisionnement. En effet, des accords ont été trouvés quant à l'achat commun de gaz – il s'agit ici d'une disposition dont nous discutons depuis un certain temps – et au renforcement des mécanismes de solidarité entre les États membres.

Parmi les décisions qui ont été prises, il y a aussi celle relative à l'adoption d'un nouvel indice de référence

pour les transactions de GNL ainsi qu'un plafonnement des prix des transactions de tout dérivé de matières premières énergétiques.

En ce qui concerne la plateforme d'achats communs de gaz, nous pouvons considérer qu'il s'agit d'un pas dans la bonne direction, dans la mesure où cela permettra notamment d'éviter que les États membres ne se fassent concurrence sur le marché mondial. Il s'agira maintenant de négocier des prix avantageux notamment avec nos pays partenaires.

Rappelons une nouvelle fois que d'importants profits sont réalisés par les pays importateurs. Je me réfère ici aux propos tenus dans le journal *De Tijd* par Irene Rummelhoff, administratrice de la société norvégienne Equinor, le plus grand fournisseur de gaz d'Europe dont les recettes bénéficient à l'État à hauteur de 78 %. Les profits trimestriels de cette entreprise s'élèveraient, quant à eux, à 6,5 milliards d'euros.

Madame la ministre, pouvez-vous nous donner de plus amples informations sur le fonctionnement de ce mécanisme?

Nous savons que, dans un premier temps, un prestataire de service sera engagé pour, d'une part, calculer la demande totale en gaz et, d'autre part, chercher des offres sur les marchés afin de répondre à la demande totale. Nous savons aussi qu'en vertu de cette disposition, les États membres imposeront aux entreprises de gaz naturel et à celles qui en consomment, relevant de leur juridiction, de recourir aux services du prestataire pour des volumes égaux à environ 15 % de leurs obligations de capacité de stockage.

Quelles autres obligations de recours à ces services sont-elles prévues? Pouvez-vous nous informer plus avant sur le mandat qui sera accordé au prestataire de service? Dans ce cadre, quel levier l'Union européenne pourrait-elle activer pour négocier les tarifs?

J'en viens au nouvel indice de référence pour le GNL, que déterminera l'ACER d'ici le 31 mars 2023. Avons-nous déjà des perspectives quant à ses effets sur le plan de la stabilisation des prix pour ce qui est de l'introduction d'un plafond journalier des prix de transaction sur le marché TTF? Nous avons appris que cette limitation tarifaire serait fixée par le biais de plates-formes de négociation. Nous devons reconnaître, madame la ministre, que cette mesure et ses effets nous sont apparus assez vagues. Si son objectif est connu, à savoir empêcher les fluctuations excessives des prix au cours d'une journée de négociation, pouvez-vous nous fournir des informations quant à son fonctionnement?

Enfin, après avoir abordé les décisions, j'en viens à la principale absence de décision de cette réunion du Conseil, à savoir le plafonnement des prix du gaz sur le marché européen. Nous en convenons, la proposition émise par la Commission est loin d'être suffisante. En effet, un plafonnement ne serait appliqué que lorsque l'indice TTF du gaz dépasserait les 275 euros deux semaines d'affilée et que les prix du TTF dépasseraient de 58 euros le prix de référence du TTF – et tout cela, exclusivement sur les contrats d'un mois. Ces conditions sont particulièrement strictes; à plus forte raison si l'on conçoit qu'au cours des derniers mois, le prix du gaz sur le marché européen n'a dépassé le plafond proposé, c'est-à-dire 275 euros, qu'en des périodes très courtes – à la fin août – avant de redescendre.

Nos questions sont simples. Quelles modifications souhaite-t-on apporter à ces conditions d'application du plafond? Quelles chances avons-nous, à votre estime, de voir une décision satisfaisante être prise? Quel calendrier a-t-il été fixé pour la suite des discussions?

Il avait été annoncé que cette réunion du 24 novembre serait décisive. Or, une nouvelle fois, cela n'a pas été le cas. La situation, vue du dehors, ressemble à un perpétuel recommencement. Les États membres demandent une proposition, la Communauté exprime ses réticences, puis fournit un draft insatisfaisant, et on est reparti pour un tour. C'est peut-être un peu caricatural, mais c'est l'image renvoyée à l'extérieur. C'est non seulement frustrant, mais aussi désespérant pour qui se retrouve contraint de faire de vrais sacrifices pour payer ses factures. Je ne mets pas du tout en question votre proactivité, madame la ministre, mais je rapporte le sentiment des personnes qui viennent nous voir lors de nos permanences, ou nous interpellent. Un signal positif doit nous être envoyé, un signal qui nous montre que nous ne sommes plus dans cette boucle sans fin mais que nous avançons dans une direction concrète. Nous espérons que ce sera le cas à présent.

En guise de conclusion, je tiens à rappeler l'importance de trouver des solutions dès cet hiver. Les températures baissent significativement et la consommation de chauffage de nos concitoyens augmente en

conséquence. En cette période de prix élevés du gaz, cela signifie des factures exponentielles pour nos concitoyens. Il n'est donc plus temps d'attendre. Il faut aboutir dans ce dossier et nous comptons sur vous. Nous serons cependant à vos côtés.

01.05 Reccino Van Lommel (VB): Collega's, toen ik vorige week de communicatie over dat Europese gasprijzenplafond las, dacht ik: is dit het nu? Is dit waarover we al zoveel weken en maanden discussiëren? Met lede ogen zagen we wat er uiteindelijk uit de bus kwam, of eerlijker gezegd wat er niet uit de bus kwam. We weten dat de TTF-prijzen de laatste weken wel sterk aan het dalen zijn, wat an sich een goed teken is, maar dat is geen garantie dat die trend zich zal doorzetten, want in een vingerknip kunnen de prijzen weer de andere richting uitgaan. Als Poetin morgen een of andere beslissing neemt, dan is dat al voldoende om de gasprijzen in een klap de hoogte in te doen schieten.

Mevrouw de minister, ik denk dat het probleem voor een groot stuk is dat u samen met een aantal andere ministers bijzonder hoge verwachtingen hebt gecreëerd in dit verhaal. Ik verwijt u niet dat andere landen uiteindelijk niet mee willen werken, maar ik neem het u wel kwalijk dat u bijzonder voorbarig hebt gecommuniceerd. Na slechts één maal samen te hebben gezeten met de andere ministers, vond u het nodig aan te kondigen dat er een akkoord was binnen Europa. Het was toch wel erg overhaast om te doen alsof de buit binnen was, terwijl dat helemaal niet het geval was.

Wanneer men dan de mededeling van vorige week hoorde, is dat nogal pijnlijk. Men doet nu alsof er een soort akkoord is in Europa. Men heeft het prijsplafond echter zo hoog gelegd, dat er nog steeds geen mechanisme in werking treedt wanneer de gasprijzen gigantisch hoog zijn. Er is dus vandaag eigenlijk helemaal niets. Dat voorstel dat op tafel lag, is helemaal geen voorstel. Daarom zeg ik ook dat het een akkoord is waarbij men doet alsof. Hoe dan ook zijn er een aantal risico's verbonden aan zo'n mechanisme. Er is daarmee al een toespeling gemaakt op de vraag naar gas in Azië, die haar plafond nog niet heeft bereikt.

We weten dat die vraag daar hoe dan ook zal toenemen. Crisis of geen crisis, China zal een groeimarkt blijven. Er zijn ook een aantal andere Aziatische markten waarvan we weten dat ze het de komende tijd niet slecht zullen doen. Daarbij komen we ook nog extra in de problemen indien Rusland de gaskraan volledig zou dichtdraaien, zodat het weinige gas dat we nu nog krijgen volledig wegvalt. Dat betekent dat de afhankelijkheid van lng nog verder zal toenemen, gelet op het feit dat de vraag in Azië verder zal stijgen. We weten dat een Europees dynamisch gasprijzenplafond alleen kan werken wanneer het aanbod groter dan de vraag zal blijven.

Ik maak me daarom zorgen over de bevoorradingszekerheid. Ook economen hebben hun bezorgdheid daarover geuit. Ik heb de voorbije weken gesproken met verschillende economen en zij delen die ongerustheid, want de marktprijzen moeten dalen. U zegt vaak dat we ook minder gas moeten verbruiken, maar wanneer de temperaturen zullen dalen en we misschien toch een strenge winter tegemoetgaan, dan zal een daling van het verbruik moeilijk worden. Wanneer het verbruik niet daalt, dan zullen we die gasvoorraden op de markt moeten gaan zoeken. Dan worden we weer geconfronteerd met de problematiek van vraag en aanbod. Dan is er het verhaal van het dynamische gasprijzenplafond waarbij men de Aziatische markt volgt en nipt boven haar prijzen blijft om te vermijden elkaar te overbieden. Indien er dan toch een probleem komt met de bevoorradingszekerheid, dan zal het gasplafond voor een groot stuk teniet worden gedaan omdat het dynamisch mechanisme in werking zal treden.

Ik denk dat er hoe dan ook een gasplafond op Europees niveau moet komen. Wij kunnen als land alleen – ik ben eerlijk genoeg dat toe te geven – geen gasplafond instellen, dat gaat gewoonweg niet. Tegelijkertijd denk ik dan: als de Europese Unie haar eigen nut kon aantonen, dan was dit toch wel de ideale gelegenheid. Als ze kon bewijzen dat ze een nuttig instrument is, dan was dit een zaak waarin de EU-leden samen tot een beslissing konden komen. Ik kan alleen maar vaststellen dat zelfs dit hen niet lukt. Zelfs wanneer de mensen gebukt gaan onder hoge energierekeningen, blijkt het bijzonder moeilijk een consensus te bereiken.

Mevrouw de minister, ik vrees dat dit dossier hoe langer hoe meer de geloofwaardigheid in het gedrang brengt. De mensen nemen het allemaal niet meer zo serieus. Zij betalen hun hoge energiefacturen, maar stellen vast dat er op het einde van de rit niets beslist wordt. Wanneer Europa dan voorstellen op tafel legt voor een energieplafond dat we zelfs niet zouden hebben bereikt toen de gasprijs op zijn hoogste niveau stond, dan neemt men onze burgers niet serieus. Er worden zeer veel verwachtingen geschapen die niet worden ingelost en dat is een bijzonder spijtige zaak. U gaat met de billen bloot. U zult immers moeten toegeven dat u een aantal maanden geleden erg voorbarig hebt gecommuniceerd dat de mensen hun

energiefactuur stevig zouden zien dalen. Ik vind dat niet correct, dat is niet serieus. We zouden niet op die manier politiek moeten bedrijven.

Hoe moet het nu eigenlijk verder? Er werd onze burgers de belofte gemaakt dat zij in hun portefeuille een daling van de energiefactuur zouden voelen. Die belofte worden nu niet waargemaakt. Zal er überhaupt nog een soort akkoord bereikt kunnen worden, zodat de mensen een daling van hun energiefactuur zullen merken?

Die komende bijeenkomst van de Europese ministers, is dat praat voor de vaak? Is dat om iets af te ronden wat er niet zal zijn? Ik weet het gewoon niet meer, mevrouw de minister. Waar zal dit volgens u landen? Ik ben ontzettend bezorgd over de energieprijzen, maar ook over de bevoorradingszekerheid van gas in de komende periode. Kunt u de mensen daarover geruststellen?

01.06 **Leen Dierick** (cd&v): Bedankt voor deze gedachtewisseling. Ik denk dat het zeer nuttig is dat het op deze manier gebeurt, zodat we het kunnen volgen.

We zijn het met elkaar eens dat het voorstel, zoals het vorige week op tafel lag, onvoldoende was. Er werden te veel voorwaarden aan gekoppeld en het plafond was ook te laag. Het zou bijna nooit in werking treden en werd dus terecht opnieuw naar de tekentafel gestuurd om eraan verder te werken.

Ik moet wel zeggen dat ieders geduld danig op de proef wordt gesteld. U pleit al heel lang voor de invoering hiervan. Het werd ook aangekondigd en de mensen hebben dus grote verwachtingen. Er werd immers aangekondigd dat er 700 euro van de factuur zou gaan.

We kunnen deze hoge verwachtingen vandaag nog niet inlossen. Ik heb genoteerd dat we nog 14 dagen geduld moeten hebben en dat er ondertussen hard aan wordt gewerkt, tot aan de nieuwe bijeenkomst. Wij hopen echt wel dat het gerealiseerd kan worden en kijken uit naar het resultaat. We zullen dan oordelen of het voorstel voldoet aan de gecreëerde verwachtingen. Veel succes!

01.07 **Thierry Warmoes** (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, ik begrijp uit uw toelichting aan het begin van de zitting dat u niet zo gelukkig bent met het voorstel van de Europese Commissie over het prijsplafond. Eigenlijk had ik van u wel scherpere bewoordingen verwacht. Zoals hier al een paar keer gezegd werd en u zelf ook zei, betekent een Europees prijsplafond van 275 euro dat het nooit geactiveerd zal worden.

Om goed te begrijpen waarover het gaat, wil ik duiden dat deze 275 euro minstens 14 maal hoger is dan de gasprijs vóór de crisis. Dat is gewoon absurd. Ik geef nog een andere vergelijking. 275 euro is ook dubbel zoveel als wat we vandaag betalen. We betalen vandaag immers 130 euro per megawattuur. De Commissie wil pas ingrijpen als de prijs minstens twee weken op 275 euro ligt. De Commissie vindt dus dat er vandaag geen probleem is. Ze wil pas ingrijpen als onze energiefactuur nog eens verdubbelt.

Ik vraag mij echt af in welke wereld deze mensen leven. Zij hebben natuurlijk een dik loon en merken er zelf niet veel van.

Het voornaamste is dat we weten welke belangen de Europese Commissie in werkelijkheid dient. Ze behartigt de belangen van de multinationals en absoluut niet die van de mensen. Ik zou het bijna een provocatie durven noemen. Het is namelijk een slag in het gezicht van alle gezinnen, zelfstandigen en kleine bedrijven die hun facturen amper kunnen betalen of failliet gaan. Het prijsplafond zal immers nooit bereikt worden.

Het is eigenlijk ook een slag in uw gezicht, want u staat hier vandaag met lege handen. U hebt eigenlijk niets, hoewel u in september nog hoopvol was. U verklaarde toen immers dat we er bijna waren. U noemt wat in september gebeurd is nog altijd "een belangrijke stap". Voor de mensen betekenen de stapjes die daar gezet werden echter niets. De factuur blijft immers even hoog.

Wat zult u nu doen? Ik hoop dat u niet dezelfde strategie blijft volgen, namelijk wachten op Europa. U kunt, in tegenstelling tot wat anderen hier gezegd hebben, wel degelijk iets doen. U kunt namelijk nu de prijs blokkeren voor de consument. Dat kan nog voor de winter hard toeslaat, overmorgen dus. Dat is te financieren met een overwinstenbelasting. Daarvoor moet u deze overwinstenbelasting natuurlijk wel ambitieuzer invoeren dan beschreven in het voorstel waaraan u vandaag werkt. U kunt dat perfect doen, want andere landen doen het ook.

Dan kunnen we nog zien wat Europa doet. Idealiter komt dat prijsplafond er inderdaad op Europees niveau. Blijf er maar druk op zetten. Als men dan met een echt plafond komt, des te beter, maar ik verwacht er eerlijk gezegd niet te veel van. We moeten er alleszins niet op wachten. We moeten nu maatregelen nemen voor de consumenten.

01.08 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, het is om twee redenen een spijtige zaak. Ten eerste probeert u al maanden om enige vooruitgang in dit dossier te boeken. Dat siert u ook, want ik denk dat ons land hier echt vooropgelopen heeft. Ten tweede ben ik voorstander van het Europese project. Als er problemen zijn, moet men die samen aanpakken. Dit is een voorbeeld van een geval waarin we dat niet tonen. Als de lidstaten het eens zijn en de Europese Commissie een opdracht geven waarna de Commissie met zoiets op de proppen komt, dan begrijp ik uw ontgoocheling. Ik heb mij daarover in de plenaire vergadering ook heel kwaad gemaakt. Dat heeft me zelfs een reprimande van de voorzitter opgeleverd, dus pas toch maar op met scherpe bewoordingen.

Ik deel echter het defaitisme van de oppositie niet. De heer Wollants zegt dat het allemaal overschat wordt. Dat kan, maar het is ook een volledig nieuwe situatie die niemand van ons kent. Er al op voorhand het bijltje bij neerleggen of zoals de heer Van Lommel vragen of het dan nu is, is niet de goede oplossing. Men mag in zo'n strijd niet te snel opgeven. Dat is ook de reden waarom ik u volop blijf steunen.

Naast de prijzen op de markt zijn ook de winsten die landen als Noorwegen vandaag maken niet normaal. Ik was gisteren met enkele collega's van de commissie voor Landsverdediging bij de Amerikaanse ambassadeur. Hij loofde ons voor onze samenwerking in de Oekraïense oorlog tegen Rusland. We hebben er echter ook op gewezen dat de gigantische prijzen van het Amerikaanse lng ons absoluut niet helpen en ons zelfs pijn doen. Dat mag ook gezegd worden. We moeten dus gas blijven geven in dit dossier.

01.09 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer Verduyckt, het defaitisme dat ik vertoon, is een parafrasering van wat de minister mij op een mondelinge vraag heeft geantwoord. We mogen volgens haar namelijk de gedachte niet cultiveren dat het prijsplafond op gas de prijzen drastisch naar beneden zou brengen. Als u echter naast mijzelf en de heer Van Lommel ook nog de minister wilt beschuldigen van defaitisme, dan mag u dat zeker doen.

01.10 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Senesael, u had nog een aantal specifieke vragen.

Monsieur Senesael, la référence GNL, c'est quelque chose que nous soutenons à 100 % et qui ne divise pas les différents États membres. Tout le monde, hormis peut-être les Pays-Bas, a une référence GNL mondiale. À mon sens, c'est quelque chose qui est à partager mais c'est un travail à plus long terme, non pas dans les prochaines années mais dans les prochains mois. Cela ne peut se faire aujourd'hui.

C'est aussi en lien avec les différents marchés. On constate aujourd'hui que le marché américain est un marché producteur. Il produit et exporte. Ce n'est pas le GNL propre mais *fracking*, le *shale gas*. On n'en parle pas beaucoup car nous sommes dans une crise à court terme. Bien sûr, ce n'est pas tenable à long terme, vu les grands problèmes. Certains producteurs ou autres diront que la technologie du *fracking* est à améliorer. Certes mais il faut surtout que le gaz reste souterrain. On attend donc que la Commission vienne avec quelque chose de concret en ce qui concerne la référence GNL.

Le marché américain est un marché producteur et le marché asiatique est un marché preneur. Nous estimons donc que le dynamisme dans le corridor, le *market correction mechanism*, est important car il y a de la concurrence entre l'Europe et le marché asiatique.

Mijnheer Wollants, het klopt dus dat er een risico kan zijn voor de bevoorradingszekerheid. Daarom staat de *safeguard* ook heel duidelijk in de conclusie van de staatshoofden en regeringsleiders, maar ook van de ministers van Energie en van de 15 landen die zeggen dat ze die prijsinterventie willen. Niemand zegt gewoon: doe maar op. Die voorzichtigheid is er dus zeker ook langs onze kant. Ik vraag wel aan de landen die aan de andere kant zitten om te reageren op basis van feiten en cijfers. Pijplijngas aan de ene kant kan niet omgeleid worden en lng is voor ongeveer de helft gecontracteerd op de lange termijn.

Il ne faut pas exagérer le problème. Le problème est là, c'est un défi. Il ne faut pas prendre de risque mais cela ne doit pas nous bloquer à 100 %.

Ik merk echt wel een zeker defaitisme. U kent mij ondertussen echter wel, ik heb me in de zaak vastgebeten en er is voor mij ook geen andere weg. Kan ik met 100 % zekerheid garanderen dat er iets uit de bus zal komen? Neen, maar ik weet wel dat we elke steen omgedraaid zullen hebben om er te kunnen geraken. De tijd wordt natuurlijk wel korter en het klopt dat dit niet het enige element is. De teksten die op tafel liggen over solidariteit en de versnelde vergunningen zijn ook belangrijk, enerzijds in het kader van de energietransitie en anderzijds met betrekking tot de solidariteit inzake bevoorradingszekerheid.

Vorige donderdag zeggen dat we zouden stemmen over deze twee teksten en dat we de rest later wel zouden zien, dat was echt nog te vroeg. Dan schuift men het immers echt op de lange baan. Daarom hebben we het met 15 landen gedaan. We hebben dat niet onredelijk tegengehouden. We hadden evengoed kunnen zeggen – dat heb ik ook aan mijn Duitse vrienden gezegd – dat we niet helemaal tevreden waren over het solidariteitsaspect en dat we nog over een paar zinnen en paragrafen wilden discussiëren. Zoals steeds bevatten de teksten die op tafel liggen altijd nog problemen. We hebben wel degelijk gezegd, met de 15 landen, dat de teksten gestabiliseerd zijn. Er moet niet verder over worden onderhandeld. We kunnen die opzij leggen en de vrijgekomen tijd zullen we volledig benutten om verder te raken met het gasplafond, de prijskorridor, het *market correction mechanism*, hoe men het ook wil noemen. Daar werd het nodige evenwicht gevonden.

Ik wil ook benadrukken dat de Tsjechische voorzitter het op een zeer goede manier aanpakt door te zeggen dat we op 13 december weer samenkomen. Hij heeft dat niet letterlijk gezegd, maar ik vertaal het zo: "Kijk, jongens en meisjes, dames en heren, doe de volgende twee weken jullie werk. We komen daarna opnieuw samen. Indien we er niet uitkomen, dan zullen we het doorsturen naar onze chefs." Ik ben van mening – met alle respect voor de staats- en regeringsleiders – dat het meest aangewezen is dat wij als ministers van Energie zo ver mogelijk gaan, omdat we de back-up van de technische teams hebben en dies meer, om iets af te kunnen leveren aan de staats- en regeringsleiders. Als het niet volledig afgewerkt raakt, dan zorgen we ervoor dat er zo weinig mogelijk punten open blijven. *A la limite* zeggen we dan dit is het. Dan moeten zij erover waken dat de globale evenwichten er zijn.

Ik behoud absoluut het vertrouwen en het is niet het moment om de handdoek in de ring te gooien. Het is inderdaad een ongeziene situatie en het is op zich een goede zaak dat de Commissie teksten op tafel heeft gelegd. Dat heeft lang geduurd en ze hadden er inderdaad al veel langer moeten zijn. Wat voorligt is ook niet goed genoeg. Het voordeel van een tekst die op tafel ligt, is echter dat men kan werken op basis van iets concreets.

Mijnheer Wollants, het olieplafond wordt niet door de Europese Energieraad besproken, dat is voor de G7. Er wordt daarover ook veel gesproken met Amerika, omdat het daar ook effectief de bedoeling is, aangezien daar dezelfde risico's en valkuilen als voor gas zijn, dat er een minimale of juiste impact moet zijn op de *flows*. Dat valt eigenlijk niet binnen het bestek van de Energieraad, het wordt op een ander forum besproken.

01.11 Bert Wollants (N-VA): Dank u voor uw antwoorden, mevrouw de minister. Ik meen dat onze voornaamste bekommernis vooral het lng-pakket is. Pijplijngas kan wel teruggeschroefd maar niet omgeleid worden, daarmee ben ik het eens. We stellen echter vast dat er een verschuiving is gekomen van pijplijngas uit het Oosten naar vloeibaar gas. Daarin schuilt de problematiek. De rapporten van ENTSOE en ENTSO-E, met het scenario van een strenge winter in combinatie met het volledig stilvallen van de Russische gastoevoer, geven aan dat er zich problemen stellen.

U hebt in het verleden al aangegeven dat het probleem niet bij ons zit, maar bijvoorbeeld wel bij Duitsland. Dat speelt natuurlijk wel een rol in het volledige verhaal. We moeten daar toch bij stilstaan. In die zin vrees ik vooral dat wanneer er uiteindelijk een gasplafond komt, het net iets vaker zal worden toegepast dan wat nu op tafel lag bij de Europese Commissie. Ik vrees echter dat het niet veel meer zal worden toegepast. Ik ben ook bang dat wanneer er over twee weken opnieuw een discussie ontstaat waarbij men weer geen consensus bereikt, men vroeg of laat die andere teksten zal moeten aannemen. Ik hoorde in uw antwoord dat het vandaag te vroeg is om die andere teksten al te laten vertrekken. Wij zullen nauwlettend in het oog houden welke richting het uitgaat. Dat lijkt me wel van belang.

Wat het prijsplafond voor olie betreft, lijkt mij het verschil te zijn dat men daar op de lijn zit van datgene wat er aanvankelijk aan het gebeuren was met ons gasplafond. Met het olieplafond wordt immers nog altijd uitgegaan van een plafonnering van de prijs van Russische olie, niet zozeer van een plafonnering van de prijs van alle olie op de markt. Dat maakt natuurlijk wel een relatief groot verschil voor de bevoorradingszekerheid.

Goed, we zullen kijken welke richting het uitgaat. Voor een volgende sessie heb ik daarover weer een vraag ingediend, over de maatregelen die wij lokaal kunnen nemen. Ik vermoed namelijk dat daar nog zaken uit zullen komen die ons opnieuw voor problemen kunnen stellen. Als uitkomt wat sommige analisten zeggen, namelijk dat we naar een olieprijspiek evolueren, dan zullen we dat vroeg of laat op de ene of andere manier voelen, zelfs met onze maximumprijzen voor stookolie, en dan moeten we klaarstaan om dat probleem aan te pakken. Daarom heb ik ook dat punt even bij de discussie betrokken.

De boodschap lijkt mij duidelijk, dezelfde landen werken hun ideeën verder uit en proberen elkaar te vinden. Laten we over twee weken kijken in welke mate dat de wereld heeft veranderd.

La **présidente**: Je clôture ici cet échange de vues.

La question n° 55030754C de Mme Leen Dierick est transformée en question écrite.

02 **Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De toekomst van het Interfederaal Energiepact" (55032034C)**

02 **Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'avenir du Pacte énergétique interfédéral" (55032034C)**

02.01 **Bert Wollants (N-VA)**: Mevrouw de minister, dit onderwerp is reeds aan bod gekomen bij de bespreking van de beleidsnota. Misschien had u toen nog niet alles helemaal voorbereid. Nu hebt u de vraag wel kunnen voorbereiden. Dat lijkt mij interessanter.

Ik heb het gevoel dat het interfederaal energiepact niet langer de gids is voor het energiebeleid, terwijl dat oorspronkelijk wel de bedoeling is. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik helemaal op de lijn van het interfederaal energiepact zit. Er staan namelijk een aantal zaken in die we beter niet zouden doen, en een aantal van de cijfers die erin staan, lijken me ook achterhaald. Het was echter de bedoeling dat er geregeld een monitoring zou plaatsvinden en dat ENOVER een aantal voorstellen zou doen. De vraag is of we ondertussen andere methodes hebben om onze langetermijnstrategie bij te sturen en of het interfederaal energiepact nog wel verder uitgewerkt moet worden. Hoe dan ook lijkt het me duidelijk dat we op de lange termijn moeten denken en dat de huidige energiecrisis ons nogmaals met de neus op de feiten heeft gedrukt.

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de federale elementen van het energiepact?

Is het energiepact nog een leidend instrument in uw beleid?

Zijn er monitoringsrapporten gemaakt en gepubliceerd?

Komen er bijstellingen aan het pact of wordt het concept gelaten voor wat het is? Komt er in dat laatste geval iets anders in de plaats?

02.02 **Minister Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Wollants, het onderwerp is inderdaad al kort aangeraakt in het kader van de beleidsnota. Ik zei toen dat het een interessante vraag was, maar dat ik ze eventjes moest laten bezinken. Als ik het goed heb, heb ik er toen ook al naar verwezen dat het pact het resultaat is van onderhandelingen in 2017 tussen de toenmalige federale en gewestelijke ministers, maar dat vervolgens de verschillende entiteiten zelf een verschillende status aan het pact hebben gegeven. Het document, dat zeker en vast een morele status bezat, heeft in feite nooit een formele blauwdruk gekregen voor een geïntegreerd en gecoördineerd energiebeleid.

Ondertussen zijn we vijf jaar verder en is de vraag inderdaad of we ermee verder kunnen. Het eerste wat we dan moeten vaststellen, is dat de uitgangspunten nu aanzienlijk veranderd zijn ten opzichte van vijf jaar geleden.

Daarbij denk ik in de eerste plaats aan de sindsdien aangepaste doelstellingen op het vlak van CO₂-reductie, maar ook aan de hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie, met name wat er voorligt in het kader van het Fit for 55-pakket. Daarnaast is er natuurlijk ook de inval van Rusland in Oekraïne geweest, die geleid heeft tot een waaier aan maatregelen die we hebben genomen, niet alleen in België, maar zeker ook Europees, om onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te laten dalen.

Vorige keer denk ik ook gezegd te hebben dat in het interfederaal energiepact nog werd uitgegaan van een volledige kernuitstap, terwijl deze regering ook dat heeft bijgesteld naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne.

Ook het opzet van de monitoring van het pact blijkt achterhaald door de inwerkingtreding van de governance-verordening inzake klimaat en de daarbij horende verplichting om tweejaarlijkse voortgangsverslagen op te stellen over de implementatie van het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP).

Dat maakt dat we op dit moment met het interfederaal energiepact *as such* niet zoveel meer kunnen doen. Dat wil echter niet zeggen dat het globale idee niet goed zou zijn: interfederaal samenzitten en opschrijven wat we samen willen doen en wat de uitgangspunten zijn. Integendeel, er zijn heel wat energiedossiers en in de marge van de beleidsnota zijn een aantal daarvan hier al aan bod gekomen, bijvoorbeeld het thema waterstof, waar we het daarnet over hadden, maar evengoed de versnelde vergunningsverlening of de richtlijn inzake energieprestatie van gebouwen, die twee raden geleden is besproken. Al die verschillende individuele dossiers tonen aan dat een globalere visie, over de beleidsniveaus heen, noodzakelijk is om alle dossiers, elk binnen de eigen bevoegdheden, op een effectieve en efficiënte manier te kunnen realiseren.

Mogelijkheden om het energiepact te actualiseren zouden we bijvoorbeeld kunnen vinden in de context van de onderhandelingen over de *burden sharing*, waarover we sowieso al met de entiteiten samenzitten. Ik zie u nu nee schudden: oké, daar is ook iets voor te zeggen. De gewestelijke collega's hebben daarbij in elk geval aangegeven dat ze zich eerst willen concentreren op het NEKP en de *burden sharing* op zich, maar ik ben zeker bereid om te bekijken welke elementen uit het energiepact nog opgenomen kunnen worden ter versterking van het interfederale energiebeleid. Ik zal ook altijd een partner zijn voor de gewestelijke collega's die daaraan willen meewerken.

02.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, om eerlijk te zijn, ik was geen grote believer van het energiepact. Ik had namelijk de indruk dat het toen vooral een kernuitstappact moest zijn. De vraag is of we nog in dezelfde logica zitten. Ik denk het niet. Er zijn vandaag immers een aantal andere methodieken waarbij er kan worden samengewerkt over de grenzen van de federale en gewestelijke niveaus heen.

Als u dus beslist om het interfederaal energiepact te laten voor wat het is en u met andere methodieken wilt werken, dan zal ik u daarvoor geen minuut scheef bekijken. Het artificieel proberen heractiveren zal ons misschien heel veel tijd kosten zonder dat het veel zal bijbrengen. U kunt uw tijd beter in andere dingen steken, maar dat beslist u uiteraard helemaal zelf.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stand van zaken betreffende de levensduurverlenging van de kerncentrales" (55032137C)

03 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La situation en ce qui concerne la prolongation des centrales nucléaires" (55032137C)

03.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik informeer naar de stand van zaken, want we gaan zo dadelijk de laatste maand in waarin de niet-bindende engagementsverklaring nog geldig is.

Wat is de stand van zaken? Zult u de deadline van 31 december halen? Bent u er ondertussen in geslaagd om de exploitant ertoe aan te zetten om met een iets groter engagement een aantal zaken voor te bereiden? Of spelen we nog steeds een beetje hetzelfde spel?

03.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer Wollants, de premier heeft op 10 november ook een vraag daarover beantwoord in de plenaire vergadering. Dat is ook de context voor mijn antwoord vandaag. Het gehanteerde uitgangspunt is en blijft het mandaat dat we van de regering hebben gekregen, dat werd uitgewerkt in de LOI waarnaar u verwijst. De onderhandelingen gaan ook onverminderd door. Het is inderdaad een van de meest essentiële elementen langs onze kant om ENGIE ertoe te brengen de verlenging volop voor te bereiden en op te starten.

Het is op zich gevaarlijk om ons vast te pinnen op een timing, maar het moet mogelijk zijn om op vrij korte termijn te komen tot een akkoord met betrekking tot de *heads of terms* en de *joint development agreement*,

die dan inderdaad zullen toelaten dat die verlenging wordt opgestart. Wij aan onze kant zetten alles op alles om dit te doen slagen, om te komen tot een goed akkoord in het belang van onze Belgische gezinnen, bedrijven en industrie.

03.03 Bert Wollants (N-VA): Dank u voor uw antwoord. Wij kijken reikhalzend uit naar de resultaten.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.18 uur.

La réunion publique de commission est levée à 16 h 18.